

देवव्यचस् त्रि० वि+अनुच गतौ कस्युन् ३त० । देव्याप्ते
“सूचीमहि देवव्यचा विवहिः” ऋ ३।४।४।

देवव्रत पु० १भीष्मे त्रिका० “गाङ्गा देवव्रतं नाम पुत्रं सोऽ-
जनयत् प्रभुः । स तु भीष्म इति ख्यातः कौरवाणां
पितामहः” हरिवं० २५० । २अधिपते इत्यस्यामृचि गेये
सामभेदे च तानि तदादौनि त्रीणि सामानि । इत० ।
३देवत्वसाधने व्रते न० ।

देवव्रतिन् त्रि० देवतार्थं व्रतमख्यस्य इति । देवार्थव्रतयुक्ते
“देवव्रती स्यादधमप्रदाने” भा० आनु० ७।५० ।

देवशत्रु पु० इत० । १देवारो असुरे “स देवशत्रूनिव देव-
राजः” भा० द्रो० १८६ अ० । २शत्रुतोक्ते देवगणग्रह-
भेदे तदाविष्टनरलक्ष्यं ततोक्तं यथा “संखेदी द्विज
गुरुदेवदोषवक्ता जिह्वाद्यो विगतमद्यो विमार्गदृष्टिः ।
सन्तुष्टो भवति च न चाक्षपानजातेर्दृष्टात्मा भवति च
देवशत्रुजुष्टः” ।

देवशस्मिन् पु० देव इव शर्मा अशुभनाशकः, कर्म० वा । १ब्राह्म-
णस्योपनामनि “ततश्च नाम कुर्वीत पितैश्च दशमेऽहनि ।
देवपूर्वं नराख्यं हि शर्मवर्मादिसंयुतम्” विष्णुपु० । “नरमा-
चष्टे नराख्यं नरनाम । देवपूर्वं देवात् पूर्वं तस्मै विशिष्टं
शर्मयुतं तस्मान्” शृणोति हिनस्यशुभ शृ-मनिन् शर्मा ।
देवपदं हि विप्राणां नाममात्रं सम्बद्धम्” शु०त० । “शर्मा
देवश्च विप्रस्य शर्मा ज्ञाता च भूभुजः । भृतिर्दत्तश्च वैश्यस्य
दासः शूद्रस्य कारयेत्” यमवचने शर्मदेवयोः क्रमेण
निर्देशेऽपि “शस्मान् ब्राह्मणस्य स्यात् वस्मान् क्षत्रियस्य
तु” यातातपोक्तेः शस्मान्तैव नामनि ज्ञेया अतएव त-
र्पणप्रयोगे “असुकगोत्रः पिता असुकदेवशर्मा तस्यतामे-
तत्तिलोदकं तस्मै स्वधेति” आ० त० । “शर्म सर्वादिके
कार्ये” शर्मा तर्पणकर्मणि” गोमिसेन च शर्मानता
उक्ता । २अभिभेदे “देवशस्मां च धौम्यश्च हस्तिकाग्रप
एव च” भा० अनु० १६५ ।

देवशस् अख्य० देव+वा० शस् । देवेत्यर्थे “त्वचि प्रति तान्
देवशो विहि” ऋ० ३। १५ ।

देवशिल्पिन् पु० इत० । विश्वकर्म्मणि ।

देवशुनी स्त्री देव इव प्रभावान्विता शुनी । देवतुल्यप्रभावा-
न्वितायां शुन्यां सरमायाम् । “पणिभिरसुरैर्निगूढागा
अन्धेषु” सरमां देवशुनीमिन्द्रेण प्रहितामयुग्मः पणयो
मिलीयन्तः प्रोचुरिति” ऋ० १।६।५ भा० छता श्रुतिः
“तच्छुवा तस्य माता सरमा पुत्रदुःखात्ती तत्सलसुपाग-

च्छयत् स जनमेजयः सह आहमिदीव” सलसुपागते । स
तया क्रुड्या ततोक्तोऽयं मे पुत्रो न किञ्चिदपराध्यति
नावेक्षते इति नान्वेदि किमर्थमभिहित इति । न
किञ्चिदुक्तवन्तस्ते सा तानुवाच यस्मादयमभिहतोऽनप-
कारी तस्माददृष्टत्वां भयमागमिष्यतीति” भा० आ० २५० ।

देवशेखर पु० दीव्यतीति देवः शेखरोऽस्य । १दमनकवृत्ते इत० ।
२देवानां शेखरे पु० न० ।

देवश्रवस् पु० १विश्वामित्रपुत्रभेदे “देवश्रवाः कतश्चैव
यथात्कात्यायनाः स्रताः” हरिवं० २० अ० विश्वामित्र
पुत्रकथने । २वसुदेवश्चात्रि “वसुदेवं देवभागं देवश्रव-
समानकम् । सृष्टयं श्यामकं कङ्कं समीकं वत्सकं
वृकम्” भाग० ६।२४।१७ । “कंसवत्यां देवश्रवंसः
सुवीर इषुमांस्तथा” २३ श्लो०

देवश्री पु० देवान् श्रयति हविर्दानेन सेवते श्री-किप् ।
यज्ञे “देव्याय धत्ते जोष्ट्रे देवश्रीः” यजु० १७।५६।
इत० । २देवानां लक्ष्म्यां स्त्री ।

देवश्रुत् त्रि० देवेषु श्रूयते श्रु-किप् लृक् । देवेषु वि-
ख्याते । “देवश्रुतौ देवेष्वाधोषतम्” यजु० ५।१७ “नि-
द्याभ्यां स्य देवश्रुतस्पर्पयत मा” यजु० ६।१०

देवश्रुत पु० देवेषु श्रुतः विख्यातः । १रिचरे २नारदे शशास्त्रे
च शब्दार्थकत्वं । ४जिनभेदे हेमच० । “स्वयं प्रमथ
सर्वांनुभूतिदेवश्रुतौ च यौ” अथसर्पिण्यां जिनोक्तौ ।

देवश्रेणी स्त्री देवानां श्रेणीव । १मूर्खलतायां राजनि०
इत० । २देवतापङ्क्तौ च ।

देवश्रेष्ठ पु० द्वादशमनोः पुत्रभेदे । “देवश्रेष्ठश्च देवश्रेष्ठो
विदूरथः” हरिवं० ७५० । तत्सुतोक्तौ ।

देवसदन त्रि० सीदत्यत्र सद-आधारे स्त्रुट । देवानां आ-
धारे । “बहिर्देवसदनम्” श्रुतिः । “अथत्यो देवसदन-
सुतीयस्यामृतो दिवि” अथ० ५।४।३।

देवसभा स्त्री इत० । १देवानां सभायां सुधम्मायाम् अमरः ।
२राजसभायाश्च ।

देवसभ्य त्रि० देवं देवः क्रीडा तस्य सभा तत्र सीदति यत् ।
क्रीडार्थसभागते सभिके त्रिका० ।

देवसर्षप पु० दीव्यति द्योतते दिव-अच् नित्यक० । अश्वत्थे
रक्तमूलके छच्छपत्ने वृक्षभेदे राजनि० ।

देवसह न० देव सहते सह-अच् । १मिथ्याहृतभेदे
२दण्डोत्पन्नोपधौ स्त्री विश्वः । ३धोमाकरे पर्वतभेदे पु०
“हिमवत्युर्दे सद्यो महेन्द्रमख्ये तथा । श्रीपर्वते देव